

1.12.2025

Lainsäädäntöneuvos Charlotta von Troil

ETELÄMANNERTA KOSKEVAN SOPIMUKSEN 47. KONSULTATIIVISEN KOKOUKSEN HYVÄKSYMÄT TOIMENPITEET 1(2025) –3(2025); VOIMANSAATTAMINEN

Etelämannerta koskevan sopimukseen (SopS 31/1984) liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan (SopS 5/1998) V liite (SopS 54/2002) koskee Etelämantereen erityissuojelualueita ja Etelämantereen erityishallintaalueita. Liitteen 6 artiklan nojalla Etelämannerta koskevan sopimuksen konsultatiiviset osapuolet voivat hyväksyä alueen nimeämisen Etelämantereen erityissuojelualueeksi tai erityishallinta-alueeksi hyväksymällä aluetta koskevan hallintasuunnitelman. Liitteen 8 artiklan mukaan erityissuojelu- tai erityishallinta-alueiksi nimetyt tai tällaisilla alueilla sijaitsevat paikat ja muistomerkit, joilla on yleisesti tunnustettu historiallinen arvo, on merkittävä historiallisten paikkojen ja muistomerkkien luettelo.

Ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen 3 artiklan mukaan pääsy erityissuojelualueille on kielletty, paitsi jos siihen saadaan lupa. Kansallinen viranomaisena saa liitteen 7 artiklan mukaan myöntää luvan erityissuojelualueelle pääsemiseksi ja toimiin ryhtymiseksi siellä edellyttäen, että kyseistä aluetta koskevan hallintasuunnitelman vaatimuksia noudatetaan. Kansallisen viranomaisen harkintavaltaa luvan myöntämisen suhteen rajoitetaan siten konsultatiivisen kokouksen hyväksymässä hallintasuunnitelmassa asetetuilla ehdoilla.

Suomessa ympäristönsuojelupöytäkirjan velvoitteet on pantu täytäntöön lailla Etelämantereen ympäristönsuojelusta (28/1998). Lain 25 §:n mukaan lupa pöytäkirjan V liitteen mukaan erityissuojelualueeksi nimetyllä alueella liikkumiseen tai toimenpiteisiin ryhtymiseen voidaan myöntää vain, jos toiminta täyttää alueelle V liitteen mukaan vahvistetun hallintasuunnitelman vaatimukset. Lisäksi edellytetään, että ympäristöministeriö pitää rekisteriä erityissuojelualueista.

Etelämannerta koskevan sopimuksen 47. konsultatiivisessa kokouksessa 3.7.2025 Milanossa, Italiassa, hyväksyttiin yhteensä 3 Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan liitteen V alaista toimenpidettä ("measure"), jotka koskevat ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen mukaisia erityissuojelualueita. Toimenpiteillä 1(2025) –3(2025) hyväksytään kolmen Etelämantereen erityissuojelualueen hallintasuunnitelman päivitykset.

Ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen 6 ja 8 artiklan mukaan toimenpiteet katsotaan hyväksytyiksi 90 päivän kuluttua sen Etelämannerta koskevan sopimuksen konsultatiivisen kokouksen päättymisestä, jossa se hyväksyttiin, jollei vähintään yksi sopimuksen konsultatiivinen osapuoli edellä mainitun määräajan kuluessa ilmoita tallettajalle, että se haluaa pitemmän määräajan tai ettei se voi hyväksyä toimenpidettä, ja ellei toimenpiteessä toisin määrätä.

Etelämannerta koskevan sopimuksen sihteeristöltä 4.7.2025 saadun ilmoituksen mukaan toimenpiteet tulevat osapuolia sitoviksi 1.10.2025, jollei vähintään yksi sopimuksen konsultatiivinen osapuoli siihen mennessä ilmoita tallettajalle, että se haluaa pitemmän määräajan tai ettei se voi hyväksyä toimenpidettä. Etelämannerta koskevan sopimuksen sihteeristöltä 24.9.2025 saadun ilmoituksen mukaan Alankomaat on pyytänyt ympäristönsuojelupöytäkirjan V liitteen 6(1) ja 8(2) artiklan mukaisesti määräajan pidennystä. Uusi määräaika

on ilmoituksen mukaan 1.12.2025. Yksikään osapuoli ei määräaikaan mennessä antanut ilmoitusta liittyen voimaantuloon, joten toimenpiteet ovat voimassa 1.12.2025 alkaen.

Suomen osalta tasavallan presidentti hyväksyi toimenpiteet 19 päivänä syyskuuta 2025. Yksikään konsultatiivinen osapuoli ei ole pyytänyt lisää aikaa toimenpiteiden hyväksymiselle eikä ole vastustanut toimenpiteitä 1.12.2025 mennessä, minkä johdosta toimenpiteiden katsotaan tulleen kansainvälisesti voimaan mainittuna päivänä.

Nyt annettavaksi ehdotetun asetuksen 1 §:n 1 momentissa säädettäisiin, että toimenpiteet ovat voimassa 1 päivästä joulukuuta 2025. Pykälän 2 momentti sisältäisi tavanomaisen säännöksen toimenpiteiden kansallisesta hyväksymisestä. Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin toimenpiteiden olevan asetuksena voimassa. Asetus olisi ehdotetun 3 §:n mukaan tarkoitettu tulemaan voimaan 9 päivänä joulukuuta 2025.

Koska toimenpiteet eivät sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia tai muusta syystä eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä, ja koska toimenpiteiden määräykset ovat Suomen säädöskokoelmasta annetun lain (188/2000) 9 §:ssä tarkoitettulla tavalla yleiseltä merkitykseltään vähäisiä, toimenpiteitä ei ole tarkoitus julkaista sopimussarjassa. Voimaansaattamisasetuksen yhteydessä annetaan säädöskokoelmalain 9 §:n 2 momentin mukaisesti tieto siitä, että toimenpiteet ovat nähtävinä ja saatavissa etelämannersihteeristön ylläpitämällä internetsivustolla sekä ympäristöministeriössä, joka antaa niistä myös tietoja suomeksi ja ruotsiksi. Koska toimenpiteitä ei ole tarkoitus julkaista sopimussarjassa, ei niitä ole käännetty suomeksi tai ruotsiksi.

Edellä esitetyn perusteella esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen Etelämannerta koskevaan sopimukseen liittyvän ympäristönsuojelupöytäkirjan liitteen V alaisista toimenpiteistä.